

Szedlacsek Emília

SZEDLACSEK EMÍLIA

Újra kell tanulni a közösségben élést és újra létre kell hozni a közösségeket

Szedlacsek Emília közművelődési szakember, szakértő, szakfelügyelő, minőségbiztosítási auditor. Korábban a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai igazgatója volt, ma pedig a kultúráért felelős államtitkár munkáját segíti. Pályájáról, a kezdetekről kérdeztük, s ő nem nemcsak szakmai tapasztalatairól mesélt, hanem a közösségi együttélések és a beszélgetések fontosságáról is szót ejtett, s arról, miért érdemes többször is átgondolni és megfogalmazni egy szakmai anyagot.

Kérlek, mesélj a pályádról, ki vagy mi inspirált téged a szakmában?

Amikor visszagondolok arra, hogyan is indult a pályám, mit is akartam tanulni, vagy milyen szakmát akartam választani, mindig arra jutok, a döntéseimet meghatározta a tanulás és az, hogy közösségben legyek.

Nem akarom elfelejteni azokat a személyiségeket, akik hatottak rám, akiknek ma azt köszönhetem: jó helyre kerültem, hogy a legjobb helyen vagyok. Máig sem halványult emlékeimben Kálazy László, aki annak idején Visegrádon volt művelődési ház igazgató. Olyan érdekes és értékes előadásokat szervezett, amelyek megérintettek nemcsak engem, hanem másokat is, és elindította az

amatőr színjátszók találkozáját. Ghyczy Tamás szintén művelődési ház igazgató volt, aki hangsúlyosan a közösségekre, a helyi fiatalokra épített, ami nagy-nagy öröm volt nekünk is, mert a „dolgozban való benne levésnek a jóérzését” adta. Az irodalombarátok köre mellé ifjúsági klubot hívott életre, ismeretterjesztő programok voltak, kártyajátékokat kedvelők klubja alakult és persze megmaradt a színjátszók találkozója is. Nem tudtam, hogy a nagypapám is színjátzó volt, akárcsak sokan a faluban. Hozzáteszem, ezekben az években nem nagyon beszéltek az emberek a múlttól, csak véletlen elszólásokból tudtunk meg valamit, nemcsak ezekről az örömteli alkalmakról, hanem a negatív élményekről is. Részt vettünk a programokban és olyan komoly munkákat bízott ránk, mint például a meghívó készítést, műsorvezetést, csoportok fogadását.

Azóta tudod, mit tehetsz egy program kapcsán, amikor egyedül vagy egy településen?

Bevonsz, akit csak tudsz, mert egyébként ez a dolgod, mert közösségszervező vagy, nem azért, mert egyedül vagy! Ezek olyan élmények voltak a számomra, amelyekben magam is meggyőződhettem arról, mennyire jó együtt létrehozni valamit – egy kiállítást, egy előadást, egy beszélgetést, egy szakköri bemutatót – és ezt másoknak is meg kell látniuk.

Aztán találkoztam a férjemmel, Szabó Lajossal és ő már mint szakmáról beszélt nekem a közművelődésről. Tudta, hol kell tanulni, milyen főiskolára kell jelentkezni, és persze hogy ott találtam magam én is, azon a főiskolán. Aztán elvégeztem az egyetemet, szakértő, szakfelügyelő és minőségbiztosítási auditor lettem. Úgy gondolom, a gyerekeink is örökölték tőlünk a közösség iránti szeretetet és tanulást.

Amikor pedig már a közösségi életben dolgoztunk, muszáj volt figyelni a közművelődés nagyjait, akiket jó meg is említeni, mert olyan sok erőt tudtak adni (ami azért nagyon fontos ebben a szakmában, mert bár nem vagy egyedül egy településen, de a szakmai gondjaid néha túlnőnek rajtad és meg kell tudni valakivel beszélni vagy hallani mástól, hogy neki ugyanez a problémája). Ők elsősorban a beszélgetéseikkel és az írásaik által jelentettek sokat számomra. Kígyós Sándor, aki Pécsváradon valami igazán újszerűt csinált, pedig egyszerűen csak beszélgetett az ott élőkkel, ami merőben újdonságként hatott abban az időben. Balipap Ferencnek szerettem az írásait és előadásait arról, hogyan is vezette a művelődési házat Dombóváron. Úgy emlékszem, leírta egy napját, amit aztán mi is megpróbáltunk megvalósítani a férjemmel, este pedig nevtük, mit sikerült megtennünk. Újdonságként hatott rám Beke Pali minden előadása, tanítása, amik persze egybevágtak az általam tapasztaltakkal, a gyakorlatban megvalósítottakkal. Ő ennek

a szakmának minden területét meg is fogalmazta, szakmai tudásként könyvekben megírva. Az akkor leírt esetek, események mai korunkban is alkalmazhatók, még ha már mások is a körülmények.

Hogyan látod napjaink közösségeit, mennyit változott a világ?

Örök érvényű dolog, hogy mindent tanulnunk kell, újra meg újra és mindig más viszonyok között. Ahogy emberi életünkben minden generációnak meg kell tanulnia az élethez szükséges cselekvéseket, úgy kell megtanulnunk azt is, hogy közösség, közös, együttes cselekvés nélkül nem tudunk élni, és nem is élhetünk.

Bár sokfajta lexikális és gyakorlati tudást sajátítunk el, de nem gondoljuk, hogy a közösségben éleést is tanuljuk, ez is tudást jelent. Sok esetben az életben maradásunkat, boldogulásunkat, vagy az élet megkönnyítését jelenti, nemcsak a szórakozást, a jókedvű mulatozást. Persze tagadhatatlan, hogy együtt járhat azzal is, mert mindannyian tudjuk és érezzük, hogy az együttléthez valahogy a történetek mesélése, a tréfa, a vidámság, de még a jó étel is hozzátartozik. A szüleink számára még fontosak voltak a szomszédosági viszonyok, amelyek egymás segítségét jelentették, akárcsak a jeles napok, az egyházi és a világi ünnepek is. Nem volt olyan március 15-e, hogy ne tették volna ki a nemzeti színtű zászlót a házunkra, ne mentek volna el a körmenetre vagy ne tették volna rendbe a kápolna környékét, majd mentek misére és énekeltek ott, a helyi népdalkörben. Ezt követően jöhetett a megvendéglés, amelyre mindenki hozott ételt, süteményt. Ott aztán volt receptcsere, konyhatechnikai módszerek ajánlása, és itt ezeken az alkalmakon lehetett elmondani a problémákat, gondokat, kinek mire van szüksége, az élethez, a munkájához, miben szorul segítségre és ki tud támogatást nyújtani. Ezekre a közösségi alkalmakra ma is nagy szükség van.

Megváltoztak a települések, már nem olyan zártak, mindenhol vannak beköltözők, elköltözők, a falvaink előregszenek, ugyanakkor a városok megnőnek, agglomerációk jönnek létre körülöttük. Nem ismerjük egymást, és nemcsak a lakótelepeken, hanem a kertvárosokban sem. Újra kell tanulni a közösségben éleést és újra létre kell hozni a közösségeket.

Az ilyen közösségi együttlétek tanulások is egyben, hiszen a népdalkörben, szakkörön nemcsak magát a dalt, az éneket, egyes szakmai fogásokat, a kötést, horgolást stb. tanulják meg a csoportok, hanem egymás értékelését, értékeinek a meglátását. Megtanulunk a közösségben gondolkodni és azt is, hogyan is kell a közösségben viselkedni.

Hozzáteszem, ezek a körök, klubok, szakkörök, gazdasági haszonnal is járhatnak, mert megtanítanak egy mesterségre, amely segítheti, ötleteket adhat a boldogulásunkhoz vagy mondhatjuk egy „második lábat” a megélhetéshez. A közösség által az ember alkalmassá válik arra, hogy a kellemetlen és változó világgal együtt tudjon élni, azt jóvá, szebbé tudja alakítani, sőt esetleg még irányítani és változtatni is tudjon rajta, vagy megvédje azt.

Ahogy Pál apostol mondja, „Minden vessző külön csatlikozik a tőkéhez és mégis egyik a tőke által.” Azaz erősebb, több lesz a közösség által, a közös cselekvések által.

Az emberiség történetének kezdete óta keresi és igényli a közösséget, s meg is teremti hozzá a feltételeket, legyen az a tűz melege, szakrális helyek, kaszinók, szalonok, klubok létrehozása. Korokat, időszakokat jellemznek ezek az együttlétek, elég, ha csak a nem oly távoli múlt táncházaira, ifjúsági klubjaira gondolunk.

Természetesen nemcsak a térre, de olyan katalizátorokra is szükség van a szakemberek személyében, akik segítik a közösség, közösségek létrejöttét. Egy rendezvény is lehet ilyen katalizátor, de inkább a szakköröket említeném, amelyekben észrevétlenül ismerősi hálózat teremődik, közös élmény jön létre, közösség alakul.

A Nemzeti Művelődési Intézet Szakköri Programja ehhez a közösségteremtéshez nyújt nagyon is kézzelfogható támogatást. Alapanyagokat ad, megtanítja a mesterség fogásait, miközben mentorként a közösség mögött állnak.

Mivel foglalkozol szívesen, mi jelenti számodra az igazi szakmai kihívást?

Korábban már beszéltem arról, hogy ez a szakma egy beszélgetős szakma, de nagy jelentősége van ám az írásnak is. A le szabályozott iratok, szerződések, megálapodások megírása mellett az íráskészségnek is fontos szerepe van, különösen az előkészítő anyagok esetében. Jómagam is számtalanszor készítettem valamilyen ösz-

szefoglaló anyagot egy témáról és kértek további magyarázatokat, változatokat. Volt úgy, hogy már feladtam volna, minek is írom le huszadszor, más variációban. Azonban minden anyagban benne van annak a lehetősége, hogy még jobban ki tud bontani, még pontosabban megmagyarázni. Az is előfordult természetesen, hogy egy ötletet gondosan kidolgoztunk, leírtunk, aztán mégsem akkor, hanem később volt lehetőségünk a kivitelezésre, viszont akkorra már mindennel készen álltunk, mindenki tudta a feladatát. Tehát, érdemes előre dolgozni, akár álmokat felvetni, mert azok valamilyen más kapcsolatban előkerülhetnek és a megvalósításig jutnak.

Emília, elmondanád mi a te hitvallásod a közösségi művelődésben?

Szívesen tanítok fiatalokat a szakmára, szívesen beszéllek a szakmai fogásokról, arról, hogy a szakmának mi az alapja: ahol dolgozol, vagy ahová kerülsz, ott oda kell figyelned az emberekre, akik ott élnek. Ott segítened kell, hogy közösséggé váljanak, közösséget hozzanak létre, hogy megérezzék mennyire jó, közösen együtt időt eltölteni, nemcsak egyszerűen alkalmi közönségnek lenni. Természetesen minden együtt töltött idő, mindig megerősít mindannyiunkat és segíti a továbblépést. Ez hozza össze egy falu, egy kerület, egy város közösségét. Érezteél ennél nagyobb örömet már? Azt gondolom, egy település lelkét annak közösségei adják, test és lélek nem létezhet egymás nélkül.

SZEDLACSEK EMÍLIA

Közművelődési szakember, szakértő, szakfelügyelő, minőségbiztosítási auditor. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1984-ben népművelés, 2004-ben pedig kulturális menedzser szakképzettséget szerzett. Két évtizeden át Érden a Szepes Gyula Művelődési Központ igazgatója volt, majd 2015-től az Emberi Erőforrások Minisztériuma Községi Művelődési és Művészeti Főosztály főosztályvezetője. 2018. augusztus 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmai Szolgáltatások Igazgatósága, majd 2019. február 15-től a Szakmai Igazgatóság vezetőjeként tevékenykedett. 2023 februárjától a Kulturális és Innovációs Minisztérium Kulturális Államtitkárságán lát el feladatokat szakmai koordinátorként. Szakmai munkája elismeréseként 2005-ben Wlassits Gyula-díjban, 2019-ben Bessenyei György-díjban, 2022-ben Magyar Érdemrend lovagkeresztje elismerésben részesült.